

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 247/06-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka na neverejnom zasadnutí 20. septembra 2006 prerokoval prijatú sťažnosť P. K., H., zastúpeného advokátkou JUDr. N. S., B., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 41/97 v období po rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 151/04-25 zo 6. októbra 2004 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 41/97 v období po rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 151/04-25 zo 6. októbra 2004 **p o r u š i l** základné právo P. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 41/97 **p r i k a z u j e** konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. P. K. **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Prievidza **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. P. K. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 8 682 Sk (slovom osemtisícšesťstoosemdesiatdva slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Prievidza povinný vyplatiť na účet jej právnej zástupkyne JUDr. N. S., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 16. augusta 2006 č. k. I. ÚS 247/06-7 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť P. K., H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), postupom Okresného súdu Prievidza (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 41/97 v období po rozhodnutí ústavného súdu č. k. IV. ÚS 151/04-25 zo 6. októbra 2004 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1.1 Zo sťažnosti vyplynulo, že 19. marca 1997 podal sťažovateľ na okresnom súde návrh na začatie konania proti odporcovi H., a. s., P., o vyrovnanie náhrady za stratu na zárobku, ktorý je vedený pod sp. zn. 11 C 41/97. Napriek tomu, že od podania návrhu uplynulo už viac ako 9 rokov, okresný súd vo veci nerozhodol. Sťažovateľ sa už dovoľával ochrany svojho ústavného práva pred ústavným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 151/04, v ktorom bol 6. októbra 2004 vydaný nález, ktorým ústavný súd konštatoval, že okresný súd porušil právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Keďže okresný súd opäť nekoná ani po vydaní nálezú ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 151/04 zo 6. októbra 2004, 29. mája 2006 sťažovateľ podal opäť na okresnom súde sťažnosť na prietahy v konaní. Predsedníčka okresného súdu sťažovateľovi odpovedala, že prietahy sú zapríčinené tým, že súdu sa ťažko zisťuje skutkový stav a čiastočne aj z dôvodu na strane sťažovateľa, pretože napriek predvolaniu sa sťažovateľ nedostavil na prehliadku

pred ustanoveného znalca, ktorý má podať v predmetnej veci znalecký posudok, a neposlal mu vyžiadajúcu zdravotnú dokumentáciu. Sťažovateľ tvrdí, že znalec ho na prehliadku nepredvolal a ani ho nežiadal, aby mu zaslal zdravotnú dokumentáciu, o čom svedčí aj list znalca z 24. januára 2005 a 7. septembra 2005. Rovnako sťažovateľ uviedol, že o námietkach proti znaleckému posudku, ktoré údajne podal 23. januára 2006 a 28. februára 2006, nemá vedomosť.

Sťažovateľ zároveň navrhol, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk z dôvodu, že predmetom napadnutého konania je uplatnenie náhrady škody z pracovného úrazu, a to tzv. mesačnú rentu, ktorú mu odporca nevypláca, preto sťažovateľ v dôsledku dlhotrvajúceho konania má ujmu týkajúcu sa jednak právnej neistoty spočívajúcej v neukončenom súdnom spore a jednak zlých sociálnych pomeroch sťažovateľa. Ďalej požadovaná suma predstavuje zadosťučinenie pre sťažovateľa, pretože okresný súd nekoná napriek rozhodnutiu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 151/04.

1.2 Na základe vyššie uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 41/97 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Prievidza prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 41/97 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk (...), ktoré je Okresný súd Prievidza povinný mu zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Prievidza je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na účet (...) JUDr. N. S. do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou JUDr. L. M., listom z 30. augusta 2006 sp. zn. Spr. 1034/06 a právna zástupkyňa sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 11. septembra 2006.

2.1 Predsedníčka okresného súdu popísala chronologický prehľad úkonov vykonaných okresným súdom v danej veci v napadnutom období a uviedla nasledovné relevantné skutočnosti:

„(...) Zhodnotením skutkovej a právnej zložitosti sa súd zaoberal už v konaní pred Ústavným súdom pod sp. zn. IV. ÚS 151/04. Pokiaľ ide o konanie súdu od 6. 10. 2004 je potrebné uviesť, že skutkový stav nie je stále ustálený. Znalecký posudok, ktorý bol vo veci podaný nezohľadnil všetky okolnosti, ktoré majú vplyv na posúdenie nároku navrhovateľa. Problémom je zistenie dôvodu invalidity navrhovateľa, keď jeho zdravotný stav ovplyvňoval tak pracovný ako i mimopracovný úraz.

Je preto potrebné vyriešiť otázku, čo bolo príčinou jeho invalidity predovšetkým od 1. 6. 1998. Túto okolnosť namietal aj odporca k čomu navrhol vykonanie dôkazu a to zadováženie zápisnice z posudkovej komisie k tomuto dátumu. Súd viacerými výzvami od príslušných orgánov žiadal predložiť túto zápisnicu, pričom doposiaľ nebola súdu predložená. Nakoniec v tomto smere žiadal znalca doplniť znalecký posudok. Ide o posúdenie odborných skutočností, ktoré majú vplyv na rozhodnutie súdu o nároku navrhovateľa, pretože len invalidita z dôvodu pracovného úrazu môže založiť nárok na náhradu straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti. K namietaným okolnostiam sťažovateľa, že nebol predvolaný znalcom a ani vyzvaný na predloženie zdravotnej dokumentácie súd udáva, že vychádzal z listu znalca, ktorý súd informoval, že sťažovateľ sa nedostavil k nemu a ani neposkytol svoju zdravotnú dokumentáciu. Samotnú činnosť znalca a postup pri jeho znaleckej činnosti súd nemôže zhodnotiť, treba však uznať, že znalec nepreukázal, že by bol sťažovateľa predvolával na konkrétny termín a vyzýval ho na poskytnutie zdravotnej dokumentácie. Pri vybavovaní sťažnosti na prietahy v konaní bolo nedopatrením v sťažnosti uvedené, že námietky proti znaleckému posudku podal sťažovateľ, tieto podal odporca s následným návrhom na doplnenie dokazovania.

Uzavretie úplného zistenia skutkového stavu komplikuje obtiažnosť zadováženia listinných dôkazov súvisiacich s dôvodom invalidity sťažovateľa. Touto okolnosťou sa v súčasnosti zaoberá znalec.

Napriek tomu, že Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí č. IV. ÚS 151/04-25 zo 6. 10. 2004 na str. 8 konštatuje, že všeobecné súdy v obdobných sporoch majú dostatok skúseností s prejednávaním a rozhodovaním takýchto sporov čo vyplýva z rozsiahlej

judikatúry, ktorá obsahuje aj podrobné rozbory a metodiky postupov pri dokazovaní a najmä výpočtoch, dovoľí si súd poznamenať, že v žiadnej judikatúre doteraz sa súdy nezaoberali otázkou riešenia nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti poškodeného zamestnanca, u ktorého je súbeh pracovného úrazu a mimopracovného úrazu v rovnakom období.

Nie je upravené ako posudzovať invaliditu u takéhoto zamestnanca, t. j. či zisťovať podiel pracovného úrazu na invalidite, a ak sa zistí, ako ďalej postupovať pri výpočte náhrady straty na zárobku. Už vôbec žiadny judikát neobsahuje podrobnú metodiku postupu súdu pri výpočte nároku. Len ako príklad okrajovo uvádzam, že v poslednom období i v súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu SR sa má súd v obdobných veciach pri dlhodobej nezamestnanosti poškodeného zamestnanca zaoberať zisťovaním tzv. pravdepodobného zárobku, ktorý by takýto poškodený zamestnanec dosiahol nebyť celkovej nezamestnanosti, a takýto zárobok započítavať ako príjem a až potom určiť výšku náhrady straty na zárobku. V praxi je obtiažne a súdy nemajú žiadnu skúsenosť so zisťovaním tohto pravdepodobného zárobku. Všetko je v medziach hypotéz a predpokladov, čo sa niekedy prieči aj logickému úsudku.

V posudzovanej veci je však potrebné opäť pripomenúť, že v konaní sa stále rieši len základ nároku navrhovateľa. (...)

Sťažovateľ ako poškodený predovšetkým okolnosť príčinnej súvislosti tvrdenej škody so škodovou udalosťou, ktorou môže byť len pracovný úraz doposiaľ nepreukázal. Túto dôkaznú povinnosť prenáša na súd resp. na odporcu. Sťažovateľ síce konštatuje, že súd už mohol vo veci rozhodnúť, avšak skutkový stav tak ako je zistený, neumožňuje vo veci rozhodnúť. Od začiatku namietaného obdobia doposiaľ súd neustále koná. Aj keď sťažovateľ nenamietal znalecký posudok, je potrebné jeho doplnenie, preto súd naďalej vo veci koná.

Záverom konštatujem, že súd si je vedomý o aký citlivý spor pre sťažovateľa ide, uvedomuje si zlé sociálne pomery sťažovateľa a nad jeho zdravotným stavom vyjadruje úprimnú ľútosť. Avšak ani súd nemôže rozhodnúť v tak komplikovanom spore len na základe tvrdenia sťažovateľa, ktorý si splnil len povinnosť tvrdenia, nie dôkaznú povinnosť preukázať jeho pravdivosť. Súd je názoru, že z jeho strany nedošlo k žiadnym zbytočným prieťahom v konaní.

Súčasne oznamujem, že netrvám na konaní verejného ústneho pojednávania. (...)“

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľa vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu okresného súdu uviedla tieto podstatné skutočnosti:

„(...) Už aj z vyjadrenia samotného Okresného súdu vyplýva nečinnosť tohto súdu. Ako sa uvádza v stanovisku, dňa 27. 8. 2004 súd poveril vykonaním znaleckého dokazovania MUDr. M. Napriek tomu, že súd mu uložil odovzdať znalecký posudok do 60 dní (táto lehota uplynula približne 1. 11. 2004), súd znalca neurgoval. Až 24. 1. 2005 znalec požiadal o predĺženie lehoty a súd mu lehotu predĺžil až 3. 2. 2005. Až 28. 4. 2005 súd urgoval znalca. Súd bol teda v tejto veci nečinný už 8 mesiacov (od septembra 2004 do apríla 2005).

Následne došlo zo strany znalca k omylu, žiadne predvolanie sťažovateľovi nezaslal. Pritom súdu oznámil, že sťažovateľa predvolal na vyšetrenie a tento sa na vyšetrenie nedostavil.

Teda od septembra 2004, kedy bol ustanovený znalec, znalecký posudok bol súdu doručený až v januári 2006, t. j. po 16 mesiacoch.

Trváme na tom, že vec sťažovateľa nie je tak právne náročná, aby konanie muselo trvať viac ako 9 rokov. Námietky Okresného súdu považujeme za irelevantné. Poukazujeme na rozhodnutie Ústavného súdu IV. ÚS 151/04 a v plnom rozsahu sa stotožňujeme so závermi tohto rozhodnutia.

V predmetnej veci netrváme na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. (...)

Doposiaľ sú trovy právneho zastúpenia sťažovateľa vo výške 8.682,- Sk.

V prípade úspechu navrhovateľa teda uplatňujeme jeho vyššie uvedené trovy konania a tie navrhujeme poukázať na môj účet (...)“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vo veci žalobného návrhu sťažovateľa o náhradu za stratu zárobku po skončení práceneschopnosti v konaní vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 11 C 41/97 v období po rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 151/04-25 zo 6. októbra 2004:

Dňa 27. septembra 2004 okresný súd uznesením odvolal znalca MUDr. P. G. a znaleckou úlohou poveril MUDr. D. M. (ďalej len „znalec“), ktorému uložil povinnosť podať znalecký posudok do 60 dní. Zároveň udelil súhlas na pribratie znalcov konzultantov.

Dňa 27. septembra 2004 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn doručiť uznesenie účastníkom konania.

Dňa 8. októbra 2004 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby zaslala spis Okresnému súde Martin (ďalej aj „súd“) za účelom zabezpečenia vypracovania predmetného znaleckého posudku.

Dňa 13. októbra 2004 bol vykonaný v spise záznam o zložení 5 000 Sk odporcom.

Dňa 15. októbra 2004 súd potvrdil prijatie spisu a vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 9 Cd 9/04.

Dňa 24. januára 2005 znalec požiadal o predĺženie času na vypracovanie znaleckého posudku najmenej do 28. februára 2005 z dôvodu preštudovania zdravotnej dokumentácie sťažovateľa, jeho kompletného odborného vyšetrenia a preštudovania zdravotných záznamov o ošetrovaní sťažovateľa v zdravotníckych lôžkových zariadeniach.

Dňa 3. februára 2005 súd prípisom udelil súhlas na predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 28. apríla 2005 súd žiadal znalca o urýchlené podanie znaleckého posudku.

Dňa 28. apríla 2005 znalec oznámil súdu, že sa sťažovateľ nedostavil na odborné vyšetrenie, s otázkou na súd, či súhlasí, aby bol posudok vypracovaný aj bez vyšetrenia sťažovateľa.

Dňa 11. mája 2005 súd znalcovi odpovedal, že otázku potreby vyšetrenia sťažovateľa ako odbornú ponecháva na úvahu znalca, súd môže účasť sťažovateľa zabezpečiť pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty.

Dňa 29. júna 2005 bol súdu doručený znalecký posudok č. 8/2005, v ktorom znalec konštatuje, že posudok nemohol vypracovať z dôvodu, že sťažovateľ nereagoval na jeho výzvu, a tak napriek opakovaným pokusom znalec nemohol získať požadovanú zdravotnú dokumentáciu.

Dňa 14. júla 2005 bol spis doručený okresnému súdu.

Dňa 21. júla 2005 okresný súd vyzval sťažovateľa na oznámenie dôvodu, prečo neposkytol znalcovi požadovanú súčinnosť.

Dňa 31. júla 2005 sťažovateľ odpovedal okresnému súdu listom, v ktorom vysvetlil, že predvolanie na vyšetrenie a ani výzva na predloženie zdravotnej dokumentácie mu neboli doručené.

Dňa 2. augusta 2005 sťažovateľ doručil okresnému súdu rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne o odňatí jeho invalidného dôchodku.

Dňa 23. augusta 2005 okresný súd vyzval sťažovateľa na doplnenie svojho podania z 31. júla 2005, v ktorom chýbal jeho podpis.

Dňa 23. augusta 2005 súd prípisom opäť vyzval znalca na vypracovanie znaleckého posudku v zmysle uznesenia z 21. júla 2004.

Dňa 9. novembra 2005 bol spis doručený opäť dožiadanému súdu za účelom jeho odovzdania znalcovi.

Dňa 9. decembra 2005 znalec prevzal spis.

Dňa 27. decembra 2005 znalec doručil spis dožiadanému súdu spolu s vypracovaným znaleckým posudkom.

Dňa 9. januára 2006 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 10. januára 2006 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn doručiť znalecký posudok účastníkom konania s možnosťou vyjadriť sa k nemu v lehote 10 dní.

Dňa 12. januára 2006 okresný súd uznesením č. k. 11 C 41/97-241 rozhodol o priznaní odmeny znalcovi a sudkyňa dala kancelárii pokyn doručiť toto uznesenie účastníkom konania.

Dňa 27. januára 2006 odporca namietal podaný znalecký posudok.

Dňa 2. marca 2006 odporca navrhol vykonanie dôkazov k okolnosti priznania neúrazového čiastočného invalidného dôchodku sťažovateľa od 1. júna 1998.

Dňa 3. marca 2006 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn požiadať Sociálnu poisťovňu, pobočku P. (ďalej aj „Sociálna poisťovňa“) o zaslanie zápisnice z posudkovej komisie.

Dňa 14. marca 2006 okresný súd vyžiadal od Sociálnej poisťovne listinný dôkaz v zmysle návrhu odporcu, predloženie dôkazu okresný súd urgoval 30. marca 2006.

Dňa 13. apríla 2006 Sociálna poisťovňa oznámila okresnému súdu, že žiadaná listina sa u nich nenachádza.

Dňa 26. apríla 2006 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn oboznámiť odporcu s vyjadrením Sociálnej poisťovne.

Dňa 9. mája 2006 odporca oznámil okresnému súdu, že trvá na vykonaní dôkazu, ktorý navrhol, doložiť zápisnicu posudkovej komisie.

Dňa 9. mája 2006 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn požiadať Sociálnu poisťovňu, odbor lekárskej posudkovej činnosti, zapožičať zápisnicu z posudkovej komisie, na základe ktorej bol sťažovateľovi priznaný neúrazový čiastočný dôchodok.

Dňa 22. júna 2006 Sociálna poisťovňa oznámila okresnému súdu, že požadovaný doklad sa v ich spisovej dokumentácii nenachádza.

Dňa 3. júla 2006 okresný súd zisťoval u odporcu a Krajského súdu v Trenčíne možnosť predloženia požadovanej lekárskej správy.

Dňa 26. júla 2006 Krajský súd v Trenčíne oznámil, že požadovanú zápisnicu z posudkovej komisie nemá k dispozícii.

Dňa 11. augusta 2006 okresný súd vyzval znalca na doplnenie znaleckého posudku.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o náhradu za stratu zárobku po skončení práceneschopnosti vedenom pod sp. zn. 11 C 41/97 - v ktorom už bolo konštatované porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy - naďalej dochádza k porušovaniu jeho označeného práva.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého konania je náhrada za stratu zárobku po skončení práceneschopnosti, t. j. vec, ktorej povaha (spor o existenciu nárokov, ktoré môžu byť zdrojom príjmov sťažovateľa) si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená (§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (mutatis mutandis I. ÚS 145/03, I. ÚS 19/00).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd pripúšťa, že rozhodovanie o náhrade za stratu zárobku po skončení práceneschopnosti môže v danej veci predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci s ustálením skutkového stavu aj znaleckým dokazovaním. Doterajší neobyčajne zdĺhavý priebeh napadnutého konania však ústavný nemôže pripísať iba na vrub zložitosti prerokovávanej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa, ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným prietahom. Napokon k tvrdeniu znalca, že sťažovateľ sa nedostavil na odborné vyšetrenie a nepredložil svoju zdravotnú dokumentáciu, aj predsedníčka okresného súdu uviedla, že *„treba (...) uznať, že znalec nepreukázal, že by bol sťažovateľa predvolával na konkrétny termín a vyzýval ho na poskytnutie zdravotnej dokumentácie“*.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom pripomína, že v posudzovanom konaní pred okresným súdom ústavný súd už konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V danom prípade ústavný súd svoju pozornosť zamerlal na obdobie od vydania svojho nálezu č. k. IV. ÚS 151/04-25 zo 6. októbra 2004, a nemohol prehliadnuť, že okresný súd ani po takmer dvoch rokoch po vydaní uvedeného nálezu nerozhodol v merite veci a v určitom období v posudzovanej veci bol aj krátkodobo bezdôvodne nečinný (od 23. augusta 2005 do 9. novembra 2005), pričom napriek tomu, že na vypracovanie znaleckého posudku určil 60 dní, netrval dôsledne na dodržaní tejto lehoty, a teda i keď vypracovanie znaleckého posudku bolo nariadené 27. septembra 2004, k jeho vypracovaniu a doručeniu okresnému súdu došlo až 29. júna 2005, t. j. po deviatich mesiacoch. Okresný súd ani po rozhodnutí ústavného súdu nekonal v danej veci s osobitnou starostlivosťou, neorganizoval svoj procesný postup a postup znalca tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, jeho úkony ani po vydaní nálezu ústavného súdu nesmerovali efektívne k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako navrhovateľ v danej veci nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K zdĺhavému znaleckému dokazovaniu a jeho doterajším výsledkom (zrejme nepostačujúcim na rozhodnutie v merite veci) treba

poznamenať, že tolerovanie pasivity znalca, ústavný súd podľa svojej judikatúry hodnotí ako postup všeobecného súdu, ktorý nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa v jeho veci, a teda tým spôsobil zbytočné prietahy v konaní (pozri aj napr. II. ÚS 10/01, I. ÚS 176/06 a iné). Treba ďalej konštatovať, že konanie v napadnutej veci - od podania žalobného návrhu 19. marca 1997 až dosiaľ - trvá viac ako 9 rokov. V kontexte takejto dĺžky konania už aj vzhľadom na povahu veci (predmet konania) aj napadnuté obdobie tohto konania je celkom zjavne neprimerané a nezlučiteľné s čl. 48 ods. 2 ústavy.

Okrem uvedeného ústavný súd osobitne prihliadol na to, že v napadnutom konaní už prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietahov, napriek tomu postup v danej veci nebol organizovaný tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 opakovane prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ navrhol priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk z dôvodu, že „(...) predmetom je uplatnenie náhrady škody z pracovného úrazu, a to tzv. mesačnú rentu, ktorá mu má byť vyplácaná. Odporca túto rentu nevypláca, preto navrhovateľ - sťažovateľ v dôsledku dlhotrvajúceho konania má ujmu týkajúcu sa jednak právnej neistoty spočívajúcej v neukončenom súdnom spore a jednak zlých sociálnych pomeroch (...)“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťúčením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťúčinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, najmä vzhľadom na opakovanú neefektívnu činnosť okresného súdu považuje za primerané vo výške 20 000 Sk, pričom pri tejto skutočnosti osobitne prihliadal na to, že v posudzovanom konaní pred okresným súdom ústavný súd už konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a prikázal mu konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťúčinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia 4. júla 2006, podanie sťažnosti 7. júla 2006 a podanie písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu 11. septembra 2006). Za tri úkony vykonané v roku 2006 patrí odmena trikrát 2 730 Sk a režijný paušál trikrát 164 Sk (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 8 682 Sk.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd o uplatnenej náhrade trov konania sťažovateľom rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2006